

Wojna o ceny energii – podsumowanie działań ochronowych na rynkach w Polsce i Europie

758 miliardów euro przeznaczyły państwa europejskie na ochronę odbiorców energii przed skutkami kryzysu energetycznego wywołanego polityką Rosji i agresją tego kraju na Ukrainę. Mimo bezprecedensowych wydatków, w niektórych państwach ceny energii wzrosły nawet o ponad 100%. Polska przeznaczyła na ten cel relatywnie niewielkie środki (równowartość 12,4 mld EUR), udało się jednak powstrzymać wzrost cen energii bardziej niż w innych krajach. Dzięki temu ceny energii dla odbiorców końcowych w Polsce są w wciąż jednymi z najniższych w Europie.

Ekspert Agencji Rynku Energii na zlecenie Polskiego Komitetu Energii Elektrycznej przeanalizowali działania ochronowe podjęte przez europejskie państwa w odpowiedzi na kryzys energetyczny - począwszy od września 2021 roku, aż do stycznia 2023 roku. W tym okresie 27 na 29 analizowanych krajów zastosowało obniżkę VAT lub podatków energetycznych i transfery pieniężne dla odbiorców wrażliwych. Większość państw podjęło decyzję o regulacji cen detalicznych energii elektrycznej, podatku od zysków nadzwyczajnych i wsparciu dla odbiorców biznesowych. Wszystkie te rozwiązania zastosowała również Polska. Jedynie kilka krajów zdecydowało o regulowaniu hurtowych cen energii i wsparciu dla firm państwowych.

„Polska osiągnęła jedną z najwyższych efektywności kosztowych wprowadzonych rozwiązań ochronowych. Wzrost cen energii elektrycznej dla gospodarstw domowych w naszym kraju wyniósł zaledwie 12,9%, podczas gdy wydatki na ochronę konsumentów indywidualnych wyniosły tylko ok. 2% PKB. W tym samym okresie, Francja odnotowała około 20% wzrost cen energii elektrycznej dla gospodarstw domowych nakładem około 3,8-4% krajowego PKB. Wartości te w Niemczech wyniosły odpowiednio 40% i 7,5% PKB, a w Wielkiej Brytanii 90% i niecałe 4% PKB” – mówi Andrzej Bondyra, wiceprezes Agencji Rynku Energii.

Jak wskazuje, sukces Polski w powstrzymaniu cen wynikał m.in. z polskiego miksu elektroenergetycznego, który wciąż oparty jest na węglu pozyskiwanym z krajowych kopalń. Dlatego w mniejszym stopniu Polskę dotknęły poważne wzrosty cen surowców na światowych rynkach obserwowane w 2022 roku.

„Polska energetyka była stosunkowo dobrze przygotowana na kryzys. Dzięki gazoportowi i otwartemu w 2022 roku gazociągowi Baltic Pipe jesteśmy niezależni od dostaw gazu ze Wschodu. Polska elektroenergetyka węglowa kontraktowała przede wszystkim surowiec z polskich kopalń. Zakłócenia pojawiły się przejściowo na rynku detalicznym, jednak szybko udało się je zaspokoić dzięki interwencyjnemu importowi z innych kierunków. Największą presję na koszty wytwarzania energii elektrycznej wywierały ceny uprawnień do emisji CO₂, które drastycznie wzrosły w 2021 roku” – dodaje Maciej Maciejowski z Polskiego Komitetu Energii Elektrycznej.

W 2021 roku ceny EU ETS wzrosły z około 20 do ok. 80 euro za tonę i tak wysoka cena – mimo znaczących wahań w lutym i latem 2022 roku – pozostaje do tej pory. Oznacza to utrzymujące się wysokie koszty dla wytwórców energii elektrycznej w Polsce, mimo niższych niż w ubiegłym roku cen surowców.

„Na przełomie 2022 i 2023 roku ceny gazu i węgla na światowych rynkach nieco spadły i ustabilizowały się, pozostają jednak wciąż znacznie wyższe niż jeszcze dwa lata temu. Dodatkowo wytwórcy energii ponoszą dziś koszty zakupu surowców na rynku terminowym w 2022 roku przy najwyższych poziomach cen” – tłumaczy Andrzej Bondyra.

Ceny poniżej europejskiej średniej

Mimo trwającego kryzysu dzięki wprowadzonym w Polsce działaniom osłonowym udaje się utrzymać relatywnie niskie – pozostające znacząco poniżej europejskiej średniej – ceny energii dla odbiorców końcowych. **W drugim półroczu 2022 roku polskie gospodarstwa domowe** płaciły za jedną kilowatogodzinę średnio 0,1092 euro netto, podczas gdy średnia dla całej Unii Europejskiej wynosiła blisko trzykrotnie więcej - 0,2716 euro. Taniej niż w Polsce było tylko w niektórych krajach bałkańskich – Serbii, Albanii, Bośni i Hercegowinie – oraz na Węgrzech. Najdrożej – ponad 40 eurocentów za 1 kWh płaciły gospodarstwa domowe w Czechach i w Grecji.

Również ceny **dla małych i średnich przedsiębiorstw** (o zużyciu 2-20 GWh rocznie) w tym okresie były jednymi z najniższych w Europie. W Polsce płaciły one średnio 0,1084 euro netto za 1 kWh. Taniej było tylko na Islandii, w Czarnogórze oraz Bośni i Hercegowinie. Ponad 30 eurocentów za 1kWh musiały zapłacić firmy we Włoszech, w Bułgarii i w Grecji.

W 2023 roku ceny energii w Polsce dla gospodarstw domowych pozostają poniżej europejskiej średniej. Jak policzyli analitycy ARE średnia cena brutto (z podatkiem VAT) 30 czerwca 2023 roku wynosiła w Polsce równowartość 0,16 euro za 1 kWh. Przy wyliczeniach założono jednak przekroczenie przez gospodarstwo domowe limitu zużycia po preferencyjnej cenie. Te gospodarstwa domowe, które mieszczą się w limitach, przez cały 2023 rok płacą już tylko 0,11 euro brutto.

„W ciągu ostatnich trzech miesięcy rząd rozszerzył zakres wsparcia określonego w Tarczy solidarnościowej. Gospodarstwa domowe mają wyższe o 1000 kWh limity zużycia energii po preferencyjnej cenie, a dodatkowo zyskały możliwość otrzymania jednorazowego upustu w wysokości 125 zł. Z kolei małe i średnie przedsiębiorstwa, odbiorcy wrażliwi i samorządy od 1 października płacą nową, niższą cenę za energię elektryczną” – dodaje Maciej Maciejowski.

Obecnie funkcjonujące rozwiązania obniżające ceny energii dla gospodarstw domowych, małych i średnich przedsiębiorców, odbiorców wrażliwych, instytucji publicznych i samorządów obowiązują do końca roku. Rząd zapowiada kontynuację działań osłonowych w 2024 roku. Szczegółowe rozwiązania mają być znane w czwartym kwartale.

Szczegółowe informacje na temat działań osłonowych powstrzymujących wzrost cen energii dostępne są na www.liczysieenergia.pl - stronie kampanii edukacyjnej Polskiego Komitetu Energii Elektrycznej, której celem jest uświadomienie, jak racjonalnie korzystać z energii, a tym samym ograniczyć wysokość rachunków za prąd.

Kontakt: biuroprasowe@pkee.pl